

شپەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ناماز ئوقۇش
ئۇسۇلى

ئەللامە شەيخ ئەبدۇلئەزىز ئىبنى ئابدۇللاھ

ئىبنى باز

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ناماز ئوقۇش

ئۇسۇلى ناملىق بۇ ئەسەردە، ئاپتور

رەسۇلۇللاھنىڭ ناماز ئوقۇش ئۇسۇلىنى،

تەكبىردىن تارتىپ تا سالام بەرگەنگە قەدەر

ئېخچام ۋە چۈشۈنۈشلىك قىلىپ بايان قىلىپ

بېرىدۇ.

<https://islamhouse.com/2810162>

• [پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ناماز ئوقۇش](https://islamhouse.com/2810162)

[ئۇسۇلى](https://islamhouse.com/2810162)

- تاھارەت ئېلىش.
  - قېلىڭگە يۈز لۈنۈش.
  - ئېھرام تەكبىرى، تەكبىر بىلەن بىرگە
  - ئىككى قولنى كۆتۈرۈش ۋە ئىككى
  - قولنى كۆكسىنىڭ ئۈستىدە قويۇش.
  - ناماز باشلاش دۇئاسى.
  - رۇكۇغا بېرىش ۋە ئۈنىڭدىن بېشىنى
  - كۆتۈرۈش.
  - سەجدىگە بېرىش ۋە ئۈنىڭدىن بېشىنى
  - كۆتۈرۈش.
  - ئىككى رەكئەتلىك نامازدا
  - تەشەھھۇدتا ئولتۇرۇشنىڭ ئۇسۇلى.
  - ئۈچ ۋە تۆت رەكئەتلىك نامازلاردا
  - تەشەھھۇدتا ئولتۇرۇشنىڭ ئۇسۇلى.
- يەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ناماز ئوقۇش
ئۇسۇلى

پەزىلەتلىك شەيخ ئابدۇلئەزىز ئىبنى ئابدۇللاھ
ئىبنى باز

TM

تەرجىمە قىلغۇچى: مۇھەممەد يۇسۇپ

نيزامىدىن تەمكىنى تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى:

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ناماز ئوقۇش
ئۇسۇلى

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ

پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

پەيغەمبەرئىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا،

ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ

تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ناماز ئوقۇش

ئۇسۇلى ھەققىدە توختالغان كىچىك بىر رسالە

بولۇپ، بۇنى بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلار بىلەن ئورتاقلىشىشنى ئىختىيار قىلدىم. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىر ھەدىسىدە: «نامازنى مەن ئوقۇغاندەك ئوقۇڭلار»، دېگەن. [بۇخارىي رىۋايىتى].

تۆۋەندە يۇقىرىقى ھەدىسنى چىقىش قىلىپ تۇرۇپ نامازنىڭ بايانى قىسقىچە بېرىلىدۇ:

تاھارەت ئېلىش.

۱- ناماز ئوقۇغۇچىنىڭ ئاللاھ تائالا بۇيرۇغاندەك تاھارەت ئېلىش ئۈچۈن تۆۋەندىكى ئايەتكە ئەمەل قىلىشى لازىم بولىدۇ. **ئاللاھ تائالا قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دېگەن:**

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ) تەرجىمىسى: «ئى مۆمىنلەر! (سىلەر تاھارەتسىز بولۇپ) ناماز ئوقۇماقچى بولۇپ تۇرغىنىڭلاردا،

يۈزۈڭلارنى يۇيۇڭلار، قولۇڭلارنى
 جەينىڭلار بىلەن قوشۇپ يۇيۇڭلار،
 بېشىڭلارغا مەسھى قىلىڭلار، پۈتۈڭلارنى
 ئوشۇقۇڭلار بىلەن قوشۇپ يۇيۇڭلار.» [سۈرە
 مائىدە ۶-ئايەت]. **پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام**
مۇنداق دېگەن: «تاھارەتسىز ئوقۇلغان ناماز
قوبۇل قىلىنمايدۇ.» [مۇسلىم رىۋايىتى].

قىبلىگە يۈز لۈنۈش.

۲- پەرز ياكى نەپلە ناماز بولسۇن ناماز ئادا
 قىلىش نىيىتىنى قەلبىدىن كەچكۈزۈپ، كەئبە
 تەرەپكە پۈتۈن بەدىنى بىلەن يۈزلىنىدۇ.
 نامازنىڭ نىيىتىنى ئېغىز ئارقىلىق قىلمايدۇ،
 چۈنكى نامازدا ئېغىز بىلەن نىيەت قىلىش
 دىنىمىزدا يولغا قويۇلمىغان ئىشلارنىڭ
 تۈرىدىندۇر. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋە
 سەھابە كىراملار نامازدا ئېغىز ئارقىلىق نىيەت
 قىلمىغانلىقى سەۋەبى بىلەن، باشقىلارنىڭ ئۇ

ئىشنى ئىبادەت دەپ قىلىشى بىدئەت ھېسابلىنىدۇ.
ئىمام بولسۇن ياكى يالغۇز ناماز قىلغۇچى
بولسۇن، ئالدىغا توساپ تۇرغۇدەك بىر نەرسە
قويۇپ ناماز ئوقۇشى كېرەك. ئەمما ئەھلى-
ئىلىملارنىڭ كىتابلىرىدا مۇستەسنا قىلىنغان
مەسىلىلەردىن باشقا ئەھۋاللاردا، قىبلىگە يۈز
كەلتۈرۈش نامازنىڭ شەرتلىرىدىن بىرىدۇر.

ئىبھرام تەكبىرى، تەكبىر بىلەن بىرگە ئىككى قولنى كۆتۈرۈش ۋە ئىككى قولنى كۆكسىنىڭ ئۈستىدە قويۇش.

۳- ئاللاھۇ ئەكبىر دەپ نامازغا كېرىش
تەكبىرىنى ئېيتقان ھالدا، كۆزى سەجدە قىلىدىغان
جايدا بولىدۇ.

۴- نامازغا باشلاش تەكبىرىدە ئىككى قولنى
قۇلاقلىرىنىڭ تۈۋىگىچىلىك ياكى ئىككى
دولسىنىڭ باراۋىرىدە كۆتۈرىدۇ.

۵- قىيامدا ئوڭ قولنى سول قولنىڭ ئۈستىگە قويۇپ مەيدىسىدە تۇتۇش. بۇ رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەمدىن سابىتتۇر.

ناماز باشلاش دۇئاسى.

۶- فاتىھەنى ئوقۇشتىن بۇرۇن بۇ دۇئانى ئوقۇش. ﴿سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك ولا إله غيرك﴾ نى ياكى ﴿اللهم باعد بيني وبين خطاياي كما باعدت بين المشرق والمغرب. اللهم نقني من خطاياي كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس. اللهم اغسلني من خطاياي بالماء والثلج والبرد﴾ نى ئوقۇيدۇ. [بۇخارى رىۋايىتى ۷۱۱-ھەدىس].

ئۇنىڭدىن باشقا پەيغەمبەر مۇزىدىن سابىت بولغان ناماز باشلاش دۇئاسىنى ئوقۇسىمۇ بولىدۇ. ئەڭ ئەۋزەلى بىر قېتىم ئۇنى بىر قېتىم بۇنى ئوقۇشتۇر. **ئۇنىڭدىن كىيىن: (أعوذُ بالله من الشيطان الرجيم، بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ)**

دەپ فاتىھە سۈرىسىنى ئوقۇيدۇ. بۇ ھەقتە
 رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم
 مۇنداق دېگەن: «فاتىھە سۈرىسىنى ئوقۇمىغان
 ئادەمنىڭ نامىزى دۇرۇس ئەمەس،» دېگەن.
 [بۇخارى رىۋايىتى ۷۲۳-ھەدىس].

ئۇنىڭدىن كىيىن قېرائەت ئاۋازلىق ئوقۇلىدىغان
 نامازلاردا "ئامىن" نى ئۇنلۇك، قىرائەت ئىچىدە
 ئوقۇلىدىغان نامازلاردا "ئامىن" نى ئىچىدە
 دەيدۇ. ئۇنىڭدىن كىيىن قۇرئان سۈرىلىرىدىن
 خالىغان بىر سۈرىنى ئوقۇيدۇ. پېشىن، دېگەر ۋە
 خۇپتەن نامازلىرىدا فاتىھەدىن كىيىن ئۇزۇنلىقى
 نورمال سۈرىلەرنى ئەۋزەلدۇر. بامدات
 نامىزىدا ئۇزۇنراق سۈرىلەرنى، شام نامىزىدا
 گاھىدا ئۇزۇن گاھىدا قىسقا سۈرىلەرنى ئوقۇش
 رەسۇلۇللاھنىڭ سۈننەتلىرىگە ئۇيغۇندۇر.

رۇكۇغا بېرىش ۋە ئۇنىڭدىن بېشىنى
كۆتۈرۈش.

۷- ئۇنىڭدىن كېيىن «اللَّهُ أَكْبَرُ» (ئاللاھۇ ئەكبەر) دەپ تەكبىر ئېيتىپ ئىككى قولنى ئىككى دولىسىنىڭ ياكى قوللىقىنىڭ يۇمشىقىنىڭ باراۋىرىدە كۆتۈرىدۇ ۋە رۇكۇغا بارىدۇ. رۇكۇدا ئىككى قولى بىلەن ئىككى تىزنى بارماقلىرىنى ئاچقان ھالەتتە تۇتۇپ باش بىلەن بەل قىسمىنى ئوخشاش تەكشىلىكتە ئېگىدۇ. رۇكۇدا ئۈچ قېتىم ياكى ئۇنىڭدىن كۆپراق ﴿سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ﴾ (سۇبھانە رەببىيەل ئەزىم) دەيدۇ. ئۇنىڭ بىلەن بىرگە ﴿سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي﴾ دېيىش مۇستەھەبتۇر. [بۇخارى رىۋايىتى].

۸- رۇكۇدىن بېشىنى كۆتۈرگەندە ﴿سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ﴾ (سەمئەللاھۇلىمەن ھەمدەھ) دەپ ئىككى قولنى ئىككى دولىسىنىڭ ياكى قوللىقىنىڭ باراۋىرىدە كۆتۈرىدۇ. ئىمام بولسۇن ياكى يالغۇز ھالەتتە ناماز ئوقۇسۇن رۇكۇدىن تۇرۇپ بولغاندىن كېيىن ﴿رَبَّنَا وَآلِكَ الْحَمْدُ﴾ (

رەببەنا ۋەلەكەل ھەمدۇ) دەيدۇ. ئەگەر بۇنى تولۇق دېسە ئەۋزەل: ﴿ربنا ولك الحمد حمداً كثيراً طيباً مباركاً فيه ملء السموات وملء الأرض وملء ما بينهما وملء ما شئت من شيء بعد﴾ [مۇسلىم رىۋايىتى].

سەجدىگە بېرىش ۋە ئۈنىگەن بېشىنى كۆتۈرۈش.

۹- ئۈنىگەن كىيىن «اللَّهُ أَكْبَرُ» (ئاللاھۇ ئەكبەر) دەپ تەكبىر ئېيتىپ سەجدىگە بارىدۇ. سەجدە قىلىشتا قىيىن كەلمىسە ئىككى تىزنى ئاۋۋال يەرگە قويىدۇ، ئۈنىگەن كىيىن قوللارنى قويىدۇ. ئەگەر بۇنداق قىلىش قىيىن كەلسە، ئاۋۋال ئىككى قولنى كىيىن ئىككى تىزنى يەرگە قويۇپ، پۈت ۋە قوللارنىڭ بارماقلىرىنى قىبلىگە قارىتىپ قول بارماقلىرىنى جەملىگەن ھالدا يەنتە ئەزاسى بىلەن سەجدە قىلىدۇ. ئۇلار: پىشانە بىلەن بۇرۇن، ئىككى قول، ئىككى تىز ۋە

ئىككى تاپاندۇر. سەجدىدە يەنە ئۈچ قېتىم:
 ﴿سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى﴾ (سۇبھانە رەببىيەل ئەئلا)
 دەيدۇ. سەجدىدە بۇ زىكرنى ئۈچ قېتىم ياكى
 ئۈنڭدىن كۆپراق دېيىش سۈننەتتۇر. ئۇنىڭ
 بىلەن بىرگە: ﴿سبحانك اللهم ربنا وبحمدك، اللهم
 اغفر لي﴾ دېيىش مۇستەھەبتۇر. سەجدىدە
 دۇئانى كۆپ قىلىش ياخشىدۇر. پەيغەمبەر
 ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «رۇكۇدا رەب
 سۇبھانەھۇ ۋەتەئالنى ئۇلۇغلاڭلار، ئەمما
 سەجدىدە دۇئانى كۆپ قىلىشقا تىرىشچانلىق
 كۆرسىتىڭلار.» [مۇسلىم رىۋايىتى].

ئاللاھ تائالادىن، ئۆزىگە ۋە باشقا
 مۇسۇلمانلارغا ياخشىلىق تىلەيدۇ. مەيلى ناماز
 پەرز ناماز بولسۇن ياكى نەپلە بولسۇن ئۈنڭدا
 دۇئانى كۆپ قىلىش ياخشىدۇر. سەجدىدە ئىككى
 تىرنى قوساقتىن يىراقراق تۇتىدۇ. ئىككى
 جەينەكنى يەردىن ئۈستۈن كۆتۈرگەن ھالدا
 سەجدە قىلىدۇ. بۇ ھەقتە پەيغەمبەر

ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «سەجدىدە بەدەنلىرىڭلانى تۈز تۈتۈڭلار، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىن بىرەر كىشى ئېشىت ياتقاندەك بىلەڭلىرىنى يەرگە قويمىسۇن.» [بۇخارى رىۋايىتى].

۱۰ - سەجدىدىن «اللَّهُ أَكْبَرُ» دەپ تەكبىر بىلەن تۇرىدۇ. سول پۈتتىنى يېيىپ، ئوڭ پۈتتىنى تىكلەپ ئولتۇرىدۇ. ئىككى قولنى ئىككى تىزى ئۈستىدە تۇتىدۇ ۋە: «رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وارزقني وَعَافِنِي وَاجْبُرْنِي» تەرجىمىسى: «ئى پەرۋەردىگار! مېنى ئەپۈ قىلغىن، ماڭا رەھىم قىلغىن، مېنى ھىدايەت قىلغىن، ماڭا رىزىق بەرگىن، مېنى سالامەت قىلغىن ۋە تائىپىڭگە مۇيەسسەر قىلغىن» دېگەن دۇئانى ئوقۇش ئەۋزەلدۇر. بۇ ئولتۇرۇشتا پۈتۈن ئەزالار ئۆز ئورنىغا چۈشۈپ بولغىچىلىك ئالدىرىماستىن ئولتۇرۇش لازىم.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام شۇنداق قىلاتتى.
[تەرمىزى رىۋايىتى].

۱۱- «اللَّهُ أَكْبَرُ» دەپ ئىككىنچى سەجدىگە
بېرىپ يەنە بىرىنچى سەجدىدە قىلغان ئىشلارنىڭ
ئۆزىنى قىلىدۇ.

۱۲- سەجدىدىن كىيىن يەڭگىل ئولتۇرۇپ
ئۇنىڭدىن كىيىن ئورنىدىن تۇرىدۇ. بۇ
ئولتۇرۇشنى راھەت ئېلىش ئولتۇرۇشى دەپ
ئاتايدۇ. ئەگەر ئىككىنچى سەجدىدىن كىيىن
ئولتۇرماستىنلا قىيامغا تۇرسىمۇ بولمايدۇ.
ئۇنىڭدىن كىيىن تىزغا تايىنىپ تۇرۇپ ئورنىدىن
تۇرىدۇ، ئەگەر قىيىن بولسا يەرگە
تايىنىپ ئورنىدىن تۇرىدۇ. ئۇنىڭدىن كىيىن سۈرە
پاتىھەنى ۋە خالىغان سۈرىلەرنى ئوقۇيدۇ.
شۇنداقلا بىرىنچى رەكئەتتە قانداق قىلغان بولسا
ئىككىنچى رەكئەتتەمۇ شۇنداق قىلىدۇ.

ئىككى رەكئەتلىك نامازدا تەشەھھۇدتا ئولتۇرۇشنىڭ ئۇسۇلى.

۱۳ - ئەگەر ناماز بامدات، جۈمە ۋە ھېيت نامازلىرىغا ئوخشاش ئىككى رەكئەتلىك ناماز بولسا، ئىككىنچى رەكئەتنىڭ سەجدىسىدىن كېيىن ئوڭ پۇتنى تىك تۇتۇپ، سول پۇتنى ياتقۇزۇپ بېسىپ ئولتۇرىدۇ. ئىككى قولنى ئىككى تىزىنىڭ ئۈستىگە ئەرگەن قويۇپ، كۆرسەتكۈچ بارمىقى بىلەن ئاللاھنىڭ ۋەھدانىيىتىگە نىشارەت قىلىدۇ

ۋە تۆۋەندىكى تەشەھھۇد دۇئاسىنى ئوقۇيدۇ: ﴿
 الْحَيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ . السَّلَامُ عَلَيْكَ
 أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ . السَّلَامُ عَلَيْنَا
 وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ . أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
 اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .﴾

تەرجىمىسى: «ئىبادەتلىرى ئاللاھ ئۈچۈندۇر،
 سالام ۋە دۇرۇتلار ئاللاھنىڭ رەھمىتى ۋە
 بەرىكىتى سىزگە بولسۇن ئى ھۆرمەتلىك
 پەيغەمبەر. ئامانلىق سىزگە ۋە ئاللاھنىڭ ياخشى

بەندىلىرىگە بولسۇن. ئاللاھتىن باشقا ھەقىقىي
ئىلاھ يوقلىقىغا ۋە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ
ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە بىر ھەق ئەلچىسى
ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىمەن.» [بۇخارىي
رىۋايىتى]. (ئەتتەھىياتۇ لىلاھى ۋە سسەلەۋاتۇ
ۋەنتەھىياتۇ ئەسسالامۇ ئەلەيكە، ئەييۇھەننەبىيۇ
ۋەرەھمەتۇللاھى ۋەبەركاتۇھۇ ئەسسالامۇ
ئەلەينا ۋەئەلا ئىبادىللاھىسسالھىن. ئەشھەدۇ
ئەن لائىلاھە ئىللەللاھۇ ۋە ئەشھەدۇ ئەننە
مۇھەممەدەن ئەبدۇھۇ ۋە رەسۇلۇھۇ). ئۇنىڭدىن
كېيىن: (اللھم صل على محمد و على آل محمد
كما صليت على إبراهيم و آل إبراهيم إنك حميد
مجيد. اللھم وبارك على محمد و على آل محمد
كما باركت على إبراهيم و آل إبراهيم إنك حميد
مجيد) (ئەللاھۇممە سەلى ئەلا مۇھەممەدىن
ۋەئەلا ئالى مۇھەممەدىن كەما سەللەيتە ئەلا
ئىبراھىمە ۋەئەلا ئالى ئىبراھىمە ئىننەكە
ھەمىدۇن مەجىيد. ئاللاھۇممە بارىك ئەلا
مۇھەممەدىن ۋە ئەلا ئالى مۇھەممەدىن كەما

بارەكتە ئەلا ئىبراھىمە ۋە ئەلا ئالى ئىبراھىمە
ئىننەكە ھەمىدۇن مەجىد). [بۇخارىي رىۋايىتى
۷۹۷-ھەدىس].

ئۇنىڭدىن كىيىن ئاللاھقا سېغىنىپ تۆۋەندىكى
تۆت نەرسىدىن پاناھ تىلەيدۇ: ﴿اللهم إني أعوذ
بك من عذاب جهنم ومن عذاب القبر ومن فتنة
المحيا والممات ومن فتنة المسيح الدجال﴾
تەرجىمىسى: «ئى ئاللاھ! ساڭا يالۋۇرۇپ قەبرە
ئازابىدىن ۋە جەھەننەم ئازابىدىن پاناھ تىلەيمەن،
دەججالتىڭ پىتىنىسىدىن، ھاياتلىق ۋە ماماتلىقنىڭ
پىتىنىسىدىن پاناھ تىلەيمەن.» [بۇخارىي ۋە
مۇسلىم رىۋايىتى].

پەزىر ياكى سۈننەت ناماز بولسۇن ئاللاھ
تائالادىن دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ ياخشىلىقىنى
تىلەيدۇ. ئاتا-ئانا ۋە مۇسۇلمانلارغا خالىغانچە
دۇئا قىلسا بولىدۇ. يوقىرىقىلار ئوقۇلۇپ
بولغاندىن كېيىن، ئوڭ ۋە سول تەرەپكە:

«السلام عليكم ورحمة الله» (ئەسسالامۇ ئەلەيكمۇ ۋە رەھمەتۇللاھ) دەپ ئوخشاش سالام بېرىدۇ.

ئۈچ ۋە تۆت رەكئەتلىك نامازلاردا تەشەھھۇدتا ئولتۇرۇشنىڭ ئۇسۇلى.

۱۴ - ئەگەر شام نامىزىغا ئوخشاش ئۈچ رەكئەتلىك ياكى پىشىن، دېگەر ۋە خۇپىتەن نامازلىرىغا ئوخشاش تۆت رەكئەتلىك نامازلار بولسا، يوقىرىقى تەشەھھۇد دۇئالىرىنى ئوقۇپ بولۇپ، تىزىغا تايىنىپ ئورنىدىن تۇرىدۇ ۋە ئىككى قولىنى دولىسىنىڭ باراۋىرىدە ياكى قولىقىنىڭ باراۋىرىدە «اللَّهُ أَكْبَرُ» دەپ كۆتۈرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئىلگىرى بايان قىلغىنىمىز دەك ئىككى قولىنى كۆكسىنىڭ ئۈستىگە قويىدۇ ۋە سۈرە پاتىھەنىلا ئوقۇيدۇ. ئەگەر پىشىن نامىزىنىڭ ئۈچۈنچى ۋە تۆتىنچى رەكئەتلىرىدە پاتىھەدىن كېيىن سۈرە ئوقۇپ

سالسا ھېچگەپ بولمايدۇ. شام نامزىدا ئۈچ رەكئەتتىن كىيىن، پىششىن، ئەسىر ۋە خۇپتەن نامازلىرىدا تۆت رەكئەتتىن كىيىن خۇددى ئىككى رەكئەتلىك نامازنىڭ ئۇسۇلىدا بايان قىلىنغاندەك ئوڭ ۋە سول تەرەپلەرگە "ئەسسالا مۇ ئەلەيكۇم ۋە رەھمەتۇللاھ" دەپ سالام بېرىدۇ.

نامازدىن سالام بېرىپ بولغاندىن كىيىن:
«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» نى ئۈچ قېتىم دەپ، ئاللاھتىن مەغپىرەت تىلەيدۇ. **ئۇنىڭدىن كىيىن: ﴿اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَ مِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾** تەرجىمىسى: **«ئى ئاللاھ! سەن تېنچلىق بەرگۈچىسەن، تېنچلىق زادى سېنىڭدىن. ئى ئۇلۇغلۇق ۋە پەزىلى - كەرەم ئېگىسى بولغان ئاللاھ! سەن ھەقىقەتەن كاتتىلارنىڭ كاتتىسىسەن.»** [مۇسلىم رىۋايىتى].

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ . **اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ**

لِمَا أُعْطِيَتْ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعَتْ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
 الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ
 إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ الْمَنُّ، وَلَهُ النِّعْمَةُ، وَلَهُ
 الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ
 لَهُ الدِّينَ، **وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ** ﴿تەرجىمىسى: «بىر

ئاللاھتىن باشقا ھەقىقىي ئىلاھ يوقتۇر، ئاللاھ
 يالغۇزدۇر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر. ئۇ
 دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ ئېگىسىدۇر. بارلىق
 مەدھىيەلەر ئۇنىڭ ئۈچۈندۇر. ئۇ ئاللاھ ھەممە
 نەرسىگە قادىردۇر. ئى ئاللاھ! سەن ئاتا
 قىلغاننى توسىۋالغۇچى يوق، سەن توسقاننى
 بەرگۈچى يوق، سېنىڭ دەرگاھىڭدا بايلارنىڭ
 بايلىقى ئەسقاتمايدۇ. بىر ئاللاھتىن باشقا ھەقىقىي
 ئىلاھ يوقتۇر، ئاللاھ يالغۇزدۇر، ئۇنىڭ ھېچ
 شېرىكى يوقتۇر، پادىشاھلىق ۋە ھەمدۇسانالار
 ئۇنىڭغا خاستۇر، ئۇ ھەر نەرسىگە قادىردۇر.
 كۈچ - قۇۋۋەت پەقەت ئاللاھتىندۇر. بىز پەقەت
 ئاللاھقا ئىبادەت قىلىمىز، ئۇ نېمەت ۋە پەزىلى -
 كەرەم ئىگىسىدۇر، ئۇ ئەڭ ئېسىل

ههمدوسانالارغا لايقتور. ئاللاھتىن باشقا
 ھەقىقىي مەبۇد يوقتور. كاپىرلار يامان كۆرگەن
 تەقدىردىمۇ بىز ئىبادەتنى يەككە-يېگانە ئاللاھقا
 خالس قىلىمىز.» [بۇخارىي رىۋايىتى].

ئۇنىڭدىن كىيىن: ۳۳ قېتىم تەسبىھ ئېيتىدۇ (يەنى
 سۇبھانەللاھ دەيدۇ). ۳۳ قېتىم ھەمدى ئېيتىدۇ
 (يەنى ئەلھەمدۇ لىللاھ دەيدۇ). ۳۳ قېتىم تەكبىر
 ئېيتىدۇ (يەنى ئاللاھۇ ئەكبىر دەيدۇ). ئەڭ
 ئاخىرىدا: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ
 الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾
 دەيدۇ.

ئۇنىڭدىن كىيىن ئايەتۇل كۇرسى، قۇل
 ھۇۋەللاھۇ ئەھەد، قۇل ئەئۇزۇ بىرەببىل فەلەق،
 قۇل ئەئۇزۇ بىرەببىنناس قاتارلىق سۇرىلەرنى
 ئوقۇيدۇ: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا
 تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا

بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ
 عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ
 وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿١٠٢﴾
 تەرجىمىسى: بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىلاھ
 يوقتۇر. ئاللاھ ھەمىشە تىرىكتۇر، ھەممىنى
 ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچىدۇر. ئۇ مۇگدەپ
 قالمايدۇ، ئۇنى ئۇيقۇ باسمايدۇ، ئاسمانلاردىكى
 ۋە زېمىندىكى ھەممە نەرسە ئاللاھنىڭ
 مۈلكىدۇر. ئاللاھنىڭ رۇخسىتىسىز كىممۇ
 ئاللاھنىڭ ئالدىدا شاپائەت قىلالىسۇن. ئاللاھ
 ئۇلارنىڭ ئالدىدىكى (يەنى دۇنيادا قىلغان)،
 كەينىدىكى (يەنى ئۇلار ئۈچۈن ئاخىرەتتە
 تەييارلىغان) ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى بىلىپ
 تۇرىدۇ. ئۇلار ئاللاھنىڭ مەلۇماتىدىن ئاللاھ
 ئۇلارغا بىلدۈرۈشنى خالىغان نەرسىلەردىن
 (يەنى پەيغەمبەرلەرنىڭ تىلى ئارقىلىق
 بىلدۈرگەن نەرسىلەردىن) باشقا ھېچ نەرسىنى
 بىلمەيدۇ، ئاللاھنىڭ كۇرسى (مەلۇماتى)
 ئاسمانلارنى ۋە زېمىننى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

ئاسمان - زېمىننى ساقلاش ئۇنىڭغا ئېغىر
كەلمەيدۇ. ئۇ يۇقىرى مەرتىۋىلىكتۇر، ھەممىدىن
ئۇلۇغدۇر.» [سۈرە بەقەرە ۲۵۵-ئايەت].

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ . اللَّهُ الصَّمَدُ . لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ .
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ تەرجىمىسى: «ئى
مۇھەممەد! ئېيتقىنكى، ئۇ - ئاللاھ بىردۇر .
ھەممە ئاللاھقا موھتاجدۇر . ئاللاھ بالا تاپقانمۇ
ئەمەس، تۇغۇلغانمۇ ئەمەس . ھېچ كىشى
ئۇنىڭغا تەڭداش بولالمايدۇ .» [سۈرە ئىخلاس].

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ . مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ . وَمِنْ
شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ . وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ﴾ تەرجىمىسى:
«مەخلۇقاتىڭ شەررىدىن، قاراڭغۇلۇقى بىلەن
كىرگەن كېچىنىڭ شەررىدىن، تۈگۈنلەرگە دەم
سالغۇچى سېھىرگەرلەرنىڭ شەررىدىن،
ھەسەتخورنىڭ ھەسەت قىلغان چاغدىكى
شەررىدىن سۈبھىنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھقا

سېغىنىپ پاناھ تىلەيمەن، دېگەن.» [سۈرە
فەلق].

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ . مَلِكِ النَّاسِ . إِلَهِ النَّاسِ .
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ . الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي
صُدُورِ النَّاسِ . مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ﴾ تەرجىمىسى:
«ئىنسانلارنىڭ پەرۋەردىگارى، ئىنسانلارنىڭ
پادىشاھى، ئىنسانلارنىڭ ئىلاھى ئاللاھقا
سېغىنىپ، كىشىلەرنىڭ دىللىرىدا ۋەسۋەسە
قىلغۇچى جىنلاردىن ۋە ئىنسانلاردىن بولغان
يوشۇرۇن شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىنىڭ شەرىدىن
پاناھ تىلەيمەن، دېگەن.» [سۈرە ناس].

يۇقىرىدىكى ئۈچ سۈرىنى بامدات ۋە شام
نامىزىدىن كىيىن ئۈچ قېتىمدىن ئوقۇش
توغرىسىدا رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى
ۋەسەللەمىدىن ھەدىسلەر بايان قىلىنغان بولۇپ،
نامازدىن كىيىن ئوقۇيدىغان زىكىرلەرنىڭ
ھەممىسى پەرز ئەمەس بەلكى سۈننەتتۇر.

نامازنىڭ سۈننەتلىرى بولسا؛ پىشىننىڭ پەرزىدىن بۇرۇن تۆت رەكئەت سۈننەت، پەرزىدىن كىيىن ئىككى رەكئەت سۈننەت ئوقۇلىدۇ. شام نامىزىنىڭ پەرزىدىن كىيىن ئىككى رەكئەت سۈننەت ئوقۇلىدۇ. خۇپتەن نامىزىدىن كىيىن ئىككى رەكئەت سۈننەت ئوقۇلىدۇ. جەمئى ۱۲ رەكئەت سۈننەت نامىزى ئوقۇلىدۇ.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇ نامازلارنى مۇقىم ۋاقىتلىرىدا تەرك قىلمىغان، ئەمما سەپەر ئۈستىدە سۈننەت نامازلاردىن بامداتنىڭ سۈننىتى ۋە ۋېتىر نامىزىدىن باشقا سۈننەت نامازلارنى ئوقۇمىغان. بەش ۋاخ نامازنىڭ پەرزلىرىنى مەسچىتتە جامائەت بىلەن ئوقۇش ناھايىتى مۇھىم بولغىنىدەك، بۇ نامازلارنىڭ سۈننەتلىرىنى ۋە ۋېتىر نامىزىنى ئۆيدە ئوقۇش ئەۋزەلدۇر. **پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:**

«پەرزىدىن باشقا نامازلارنى ئۆيدە ئوقۇش ئەۋزەلدۇر»، دەپ كۆرسەتكەن. [بۇخارى رىۋايىتى].

بەش نامازنىڭ سۈننەتلىرىنى كەم قىلماي
ئوقۇش جەننەتكە كېرىشنىڭ سەۋەبلىرىدىندۇر.
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇ ھەقتە مۇنداق
دېگەن: «كىمكى ھەر كۈنى ئون ئىككى
رەكئەت سۈننەت ئوقۇسا، ئاللاھ تائالا ئۇنىڭغا
جەننەتتە بىر قەسىر تەييارلايدۇ.» [تىرمىزى
رىۋايىتى].

ئاللاھ تائالا ھەممىزگە ھىدايەت ئاتا قىلىپ،
ياخشىلىققا مۇيەسسەر قىلسۇن. پەيغەمبەر
ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە- تاۋابىئاتلىرىغا،
سەھابە كىراملارغا ۋە قىيامەتكىچە ھەقىقەتتە
ئۇلارغا ئەگەشكۈچىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت
سالاملىرى بولسۇن. ئامىن...